

VARIETY OF ISSUES AND DEFINITIONS IN THE PROCESS OF PUTTING INTO SERVICE OF MOPEDS, MOTORCYCLES AND QUADRICYCLES

Robert Karpiński, Marcin Balke

Motor Transport Institute, Diagnostics and Servicing Process Department
80 Jagiellońska St., 03-301 Warsaw, Poland
tel.: +48 22 8141238, fax: +48 22 8110906
e-mail: robert.karpinski@its.waw.pl, e-mail: marcin.balke@its.waw.pl

Abstract

In the registration process as well as classification and putting into service of mopeds, motorcycles and quadricycles, very important is a proper use of precise technical nomenclature and definitions. This nomenclature and definitions would be used during the whole vehicle's lifetime (e.g. taxation, insurance, driving licensing, trial verdicts etc.). Engine capacity and power, maximum design speed, number of wheels, masses of vehicle are just an example of the terms which always play an extremely significant role.

There are numerous disputes on how to describe some of the crucial vehicle design features and general purpose. Those disputes are more and more frequently an essential aspect of administrative hearings and trials. Especially for L-category vehicles, many difficult regulations have been recently introduced. This situation may cause well grounded confusion. During the periodical technical inspection, it is not uncommon that vehicle owner urges the technical staff to classify his motorcycle as a moped. As the European authorities have already taken notice of the issues in question, EU law has been introduced, in order to prevent such irregularities.

Paper presents views of the Harley - Davidson V-ROD VRSCAW motorcycle the TGB R50X moped, the Suzuki Ozark 250 quadricycle and the Honda TRX 450R quadricycle.

Keywords: transport, vehicles, mopeds, motorcycles, quadricycles, technical vehicle inspections, technical vehicle requirements

RÓŻNORODNOŚĆ POJEĆ I DEFINICJI STOSOWANYCH PRZY DOPUSZCZANIU DO RUCHU POJAZDÓW DWU-, TRZY- I CZTEROKOŁOWYCH

Streszczenie

Niniejsze opracowanie stanowi uzupełnienie tematu „problemy klasyfikacyjne w procesie rejestracji i dopuszczania do ruchu motorowerów, motocykli i czterokołowców” i ma na celu opisanie stosowanego w przepisach nazewnictwa przedmiotowych pojazdów i innych cech technicznych mających istotne znaczenie prawne. Precyzja stosowania pojęć podczas postępowań prawnych i administracyjnych jest istotnym zagadnieniem klasyfikacji pojazdów. Spory dotyczące wskazania istotnych cech pojazdów które opisywałyby jednoznacznie konstrukcyjne przeznaczenie pojazdu należą w ostatnich latach do jednych z częściej spotykanych aspektów postępowań prawnych przed sądami i urzędami administracyjnymi. Prawidłowa klasyfikacja pojazdów ma istotne znaczenie dla wielu systemów prawnych w tym podatkowych, w zakresie praw jazdy, zasad ruchu drogowego, itd. niestety często jest nie odpowiednio stosowana lub doceniana.

Słowa kluczowe: transport, pojazdy, motorowery, motocykle, pojazdy czterokołowe, kontrola techniczna pojazdu, wymagania techniczne pojazdu

1. Definicje pojęć związanych z pojazdami

Pojazd jednośladowy [8]

„pojazd, np. motocykl, o kołach jezdnych (zwykle dwóch) ustawionych w jednej płaszczyźnie tak, że podczas ruchu pojazdu po linii prostej powstaje tylko jeden ślad”.

Fot. 1. Motocykl Harley-Davidson V-ROD VRSCAW
Fig. 1. Harley-Davidson V-ROD VRSCAW motorcycle

Fot. 2. Motorower TGB R50X
Fig. 2. TGB R50X moped

Masa własna [9]

oznacza masę pojazdu z jego normalnym wyposażeniem, paliwem, olejami, smarami i cieczami w ilościach nominalnych, bez kierującego.

Dopuszczalna masa całkowita [9]

oznacza największą określoną właściwymi warunkami technicznymi masę pojazdu obciążonego osobami i ładunkiem, dopuszczonego do poruszania się po drodze.

Masa pojazdu nieobciążonego [6]

rozumie się przez to masę własną motocykla, motoroweru i pojazdu czterokołowego; zdefiniowano dla potrzeb tylko tego rozporządzenia.

Pojazd czterokołowy [6]

rozumie się przez to niektóre pojazdy samochodowe mające cztery koła, homologowane według kategorii L.

Fot. 3. Pojazd czterokołowy
Fig. 3. Suzuki Ozark 250 quadricycle

Fot. 4. Pojazd czterokołowy Honda TRX 450R
Fig. 4. Honda TRX 450R quadricycle

Typ pojazdu kategorii L [4] oznacza pojazdy, które:

- należą do jednej kategorii (motorowery dwukołowe - L1e, motorowery trójkołowe - L2e, itp.),
- są produkowane przez tego samego producenta,
- mają to samo podwozie, ramę, ramę pomocniczą, płytę podłogową lub inną strukturę, do której przymocowane są główne części składowe,
- mają źródło napędu działające na tej samej zasadzie (spalanie wewnętrzne, elektryczne, mieszane itd.),
- mają takie samo oznaczenie typu nadane przez producenta.

Masa pojazdu bez obciążenia: masa pojazdu gotowego do użycia i wyposażonego w następującym zakresie [4]:

- wyposażenie dodatkowe, wymagane wyłącznie do normalnego użycia, kompletne wyposażenie elektryczne, łącznie z urządzeniami oświetleniowymi i sygnalizacji świetlnej dostarczonymi przez producenta,
- przyrządy i urządzenia wymagane przepisami, zgodnie z którymi zmierzono masę pojazdu bez obciążenia,
- odpowiednie ilości płynów w celu zapewnienia właściwego działania wszystkich części pojazdu,

ponadto, paliwo i mieszanka paliwo/olej nie są objęte pomiarem, ale należy włączyć takie składniki jak elektrolit do akumulatora, płyn w układach hydraulicznych, płyn chłodzący i olej samochodowy.

Masa w stanie gotowym do jazdy [4]

masa bez obciążenia, do której dodano następujące składniki:

- zbiornik paliwa napełniony co najmniej do 90% pojemności podanej przez producenta,
- wyposażenie dodatkowe, normalnie dostarczane przez producenta, poza wyposażeniem potrzebnym do normalnego działania (skrzynka z narzędziami, bagażnik, szyba przednia, wyposażenie ochronne itp.).

ponadto, w przypadku pojazdu napędzanego mieszanką paliwo/olej:

a) gdy paliwo i olej są wstępnie zmieszane, słowo „paliwo” należy rozumieć jako gotową mieszankę paliwa i oleju tego typu,

b) gdy paliwo i olej wlewa się oddzielnie, słowo „paliwo” należy rozumieć, w tym przypadku jako samo paliwo. W tym przypadku, olej jest objęty pomiarem masy bez ładunku.

Maksymalna masa całkowita pojazdu [4]

masa obliczona przez producenta dla określonych warunków eksploatacji biorąc pod uwagę takie czynniki jak wytrzymałość materiałów, nośność opon itp.

- jako masę kierującego przyjmuje się 75 kg [4],
- jako masę pasażera należy przyjmować 68 kg [7].

W rubryce dowodu rejestracyjnego przy kodzie Q - wpisuje się stosunek mocy do masy własnej, jeżeli występuje w wyciągu ze świadectwa homologacji albo w odpisie decyzji zwalniającej pojazd z homologacji, wyrażony w kW/kg; dotyczy motocykli i motorowerów [5].

W rubryce dowodu rejestracyjnego przy kodzie F.1 - wpisuje się maksymalną masę całkowitą pojazdu, będącą największą technicznie dopuszczalną masą całkowitą pojazdu, wynikającą z jego konstrukcji i wykonania, określoną przez producenta, wyrażoną w kg; nie dotyczy motocykli i motorowerów [5].

Długość pojazdu [3]

oznacza odległość między dwoma pionowymi płaszczyznami prostopadłymi do płaszczyzny wzdłużnej pojazdu oraz stycznymi odpowiednio do przodu i tyłu pojazdu. Wszystkie części pojazdu, a w szczególności wszystkie części zamontowane na stałe, wydłużające pojazd (zderzaki, błotniki itd.) muszą być zawarte w obrębie tych dwóch płaszczyzn.

Szerokość pojazdu [3]

oznacza odległość między dwoma płaszczyznami równoległymi do płaszczyzny wzdłużnej pojazdu i stycznymi do pojazdu po obu stronach tej płaszczyzny. Wszystkie części pojazdu, a w szczególności wszystkie części zamontowane na stałe, poszerzające pojazd muszą być zawarte w obrębie tych dwóch płaszczyzn, z wyjątkiem lusterka wstecznego (lusterek wstecznych).

Wysokość pojazdu [3]

oznacza odległość między płaszczyzną podparcia pojazdu oraz płaszczyzną równoległą styczną do górnej części pojazdu. Wszystkie części pojazdu muszą być zawarte w obrębie tych dwóch płaszczyzn, z wyjątkiem lusterka wstecznego (lusterek wstecznych).

Dodatkowe oznakowanie literowe stosowane celem zapobiegania nielegalnym zmianom konstrukcyjnym, oznakowanie związane również z systemem praw jazdy [2]:

- A dotyczy motorowerów,
- B dotyczy - motocykli o pojemności silnika nie większej niż 125 cm³ i mocy nie większej niż 11 kW,
- C dotyczy motocykli o mocy nie większej niż 25 kW i stosunku mocy silnika/masy własnej nie większym niż 0,16 kW/kg,
- D dotyczy motocykli innych niż B, C.

2. Wymagania odnośnie mas motocykli, motorowerów, pojazdów czterokołowych [6]

Wymagania odnośnie mas motocykli, motorowerów, pojazdów czterokołowych oraz przyczep do tych pojazdów określa załącznik do dyrektywy 99/93/EWG, przy czym dopuszczalna masa całkowita motocykla jednośladowego nie może przekroczyć maksymalnej masy całkowitej

określonej przez producenta, a maksymalna masa pojazdu nieobciążonego dla pojazdów trzy - i czterokołowych nie powinna przekraczać:

- 1) w przypadku pojazdów trójkołowych:
 - a) motorowery - 270 kg,
 - b) motocykle - 1000 kg (bez uwzględniania masy akumulatorów przy napędzie elektrycznym),
- 2) w przypadku pojazdów czterokołowych:
 - a) pojazdy czterokołowe lekkie - 350 kg,
 - b) pojazdy czterokołowe inne niż lekkie do przewozu osób - 400 kg,
 - c) pojazdy czterokołowe inne niż lekkie do przewozu rzeczy - 550 kg (bez uwzględniania masy akumulatorów przy napędzie elektrycznym).

Dopuszczalna masa całkowita pojazdów trzy - i czterokołowych nie może przekroczyć maksymalnej masy podanej przez producenta.

Dopuszczalna ładowność określona przez producenta dla pojazdów trzy- i czterokołowych nie może przekraczać w przypadku:

1. motoroweru trójkołowego - 300 kg,
2. pojazdu czterokołowego lekkiego - 200 kg,
3. motocykla trójkołowego:
 - a) do przewozu rzeczy - 1500 kg,
 - b) do przewozu osób - 300 kg,
4. pojazdu czterokołowego innego niż lekki:
 - a) do przewozu rzeczy - 1000 kg,
 - b) do przewozu osób - 200 kg.

Motocykle, motorowery i pojazdy czterokołowe mogą ciągnąć przyczepę o masie określonej przez producenta, ale nie przekraczającej 50% masy pojazdu nieobciążonego.

3. Wymagania odnośnie wymiarów motocykli, motorowerów, pojazdów czterokołowych [6]

- Wysokość motocykla, motoroweru oraz niektórych pojazdów czterokołowych nie może przekraczać 2,50 m,
- szerokość motocykla i motoroweru oraz niektórych pojazdów czterokołowych nie może przekraczać 2,00 m, a jednośladowego motoroweru 1,00 m.

Wymienione przepisy stosuje się do pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1998 r.

4. Wymagania dotyczące praw jazdy dla kierowców motorowerów, motocykli, czterokołowców [9]

Dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym jest prawo jazdy określonej kategorii.

Prawo jazdy uprawnia do kierowania:

- 1) kategorii A - motocyklem,
- 2) kategorii A1 - motocyklem o pojemności skokowej silnika nie przekraczającej 125 cm³ i mocy nie przekraczającej 11 Kw,
- 3) kategorii B1 - trójkołowym lub czterokołowym pojazdem samochodowym o masie własnej nie przekraczającej 550 kg, z wyjątkiem motocykla.

Dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania przez osobę, która nie ukończyła 18 lat motorowerem - jest karta motorowerowa lub prawo jazdy.

5. Wymagania dotyczące praw jazdy w oparciu o prawo unijne [1]

Wymagania dotyczące praw jazdy opisane są w artykule 6 według którego minimalne warunki dotyczące wieku potrzebnego do uzyskania prawa jazdy wynoszą odpowiednio:

- 16 lat

dla podkategorii A1

dla podkategorii B1

- 18 lat

dla kategorii A, z zastrzeżeniem, że pozwolenie na prowadzenie motocykli o mocy przekraczającej 25 kW albo o stosunku mocy do masy własnej przekraczającym 0,16 kW/kg (albo motocykli z koszem o stosunku mocy do masy własnej przekraczającym 0,16 kW/kg) będzie uzależnione od przynajmniej dwuletniej praktyki na motocyklach niżej zaszerogowanych, podlegających prawu jazdy kategorii A; to wymaganie dotyczące uprzedniej praktyki może być uchylone, jeżeli kandydat ma przynajmniej 21 lat, ale w zależności od przejścia kandydata przez specjalne testy dotyczące sprawności i zachowania się.

Literatura

- [1] *Dyrektywa Nr 91/439/EWG z późniejszymi zmianami.*
- [2] *Dyrektywa Nr 97/24/WE z późniejszymi zmianami.*
- [3] *Dyrektywa Nr 99/93/EWG z późniejszymi zmianami.*
- [4] *Rozporządzenie w sprawie homologacji typu pojazdów samochodowych mających dwa lub trzy koła, niektórych pojazdów mających cztery koła oraz motorowerów (Dz.U. Nr 162 z 25 sierpnia 2005 r., poz. 1360 z późniejszymi zmianami).*
- [5] *Rozporządzenie w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów (Dz.U. Nr 186 z 11 października 2007 r., poz. 1322 z późniejszymi zmianami).*
- [6] *Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz.U. Nr 32 z 26 lutego 2003 r., poz. 262 z późniejszymi zmianami).*
- [7] *Rozporządzenie w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (Dz.U. Nr 227 z 30 grudnia 2003 r., poz. 2250 z późniejszymi zmianami).*
- [8] *Ustawa - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. Nr 108 z 20 czerwca 2005 r., poz. 908 z późniejszymi zmianami).*